

5.1.7 Skyddsåtgärder

Funktionsstödsförvaltningens ambition är att stöd ska ges med god kvalitet för att skydda brukaren utan tvingande och begränsande åtgärder. Förvaltningen arbetar aktivt med olika arbetsformer och samarbeten kring brukare med omfattande utmanade beteende, där *Strategisk handlingsplan för utveckling av arbete med personer med utmanande beteende*¹ är en gemensam viljeriktning och förhållningssätt i hela organisationen. Som stöd i arbetet med att förebygga tvingande och begränsande åtgärder finns även *Malmö stads process för arbetet med skyddsåtgärder*². Processen kan användas vid till exempel start av verksamhet, inflyttning, byte av verksamhet och vid utredning av avvikelser.

Förvaltningen bedriver ett aktivt arbete kring skyddsåtgärder. Processledare i processen för skyddsåtgärder har under 2020 utbildats i förvaltningen, som ett led i att stärka verksamheterna. Under året har egenkontroller genomförts inom flera huvudprocesser - bostäder med särskild service för vuxna, korttidsverksamheter samt i daglig verksamhet. En metod för egenkontroll är checklista för självskattning med tillhörande dialog. Genom att besvara frågorna i checklistan och därefter föra dialog kring svaren kan verksamheten få en bild av sin följsamhet till processen för skyddsåtgärder. Syftet är att identifiera områden som behöver säkras och förbättras, och dialogen ger möjligheter att synliggöra olika aspekter och prata tillsammans kring förbättringar.

Frågorna i checklistan lyder

1. Har situationer uppstått där verksamheten har mött utmanande beteende?
2. Görs kartläggningar av riskfaktorer regelbundet?
3. Arbetar vi teambaserat när vi kartlägger brukarens behov och pågående insatser?
4. Arbetar vi med att testa andra åtgärder/metoder för att undvika att sätta in skyddsåtgärder?
5. Har vi valt att tillämpa skyddsåtgärder?
6. Har samtycken inhämtats?
7. Sker regelbunden uppföljning av samtycken?
8. Dokumenteras arbetet i förhållande till processen för skyddsåtgärder enligt dokumentationsstödet?
9. Sker regelbunden uppföljning av brukares behov och riskfaktorer?

Inom avdelning stöd, hälsa och daglig verksamhets enheter för daglig verksamhet har självskattning genom checklista samt dialog på olika nivåer genomförts under året. En modifierad checklista har använts i vissa fall. Dialogen har uppfattats som ett givande och lärorikt tillägg till checklistan, och har ökat medvetenheten om processen för skyddsåtgärder hos både medarbetare och chefer. Det planeras att upprepa dialogen under 2021. Det har framförts önskemål om att revidera checklistan för att den mer tydligt ska visa komplexiteten i processen.

Även inom avdelning LSS-bostäder har självskattning genom checklista samt dialog gjorts under året. Framför allt dialogen har uppfattats som värdefull. Arbetet fortsätter under 2021.

¹ FSN-2018-320

² <https://malmo.se/Sa-arbetar-vi-med.../Halsa-var-d-och-omsorg/Rutiner-handbocker-och-arbetsstod/Process-i-arbetet-med-skyddsatgarder.html>

I en verksamhet inom avdelning LSS-bostäder har omsorgspedagog, sektionschef och enhetschef gått igenom befintliga skyddsåtgärder och gjort en plan att successivt ta bort flera av dem. I några verksamheter har samtycken setts över.

Verksamheterna ser ett stort behov av att fortlöpande arbeta med frågan om skyddsåtgärder. Arbetet har ytterligare intensifierats med anledning av kritik som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) under 2020 haft kring förvaltningens arbete med skyddsåtgärder. Dialog förs regelbundet vid arbetsplatsträffar och teammöten och ett flertal verksamheter har identifierat behov av ökad kompetens om skyddsåtgärder och metoder. Skyddsåtgärder är alltså även fortsättningsvis ett prioriterat område att säkra och egenkontroller kommer 2021 att genomföras i samtliga avdelningar. Funktionsstödsnämndens arbetsutskott gav i oktober 2020 förvaltningen i uppdrag att se över hur kvaliteten kan säkerställas i det verksamhetsnära arbetet (se sid. 9) Uppdraget innebar även att se över hur åtgärder vid kvalitetsbrister följs upp. Utredningen överlämnades till funktionsstödsnämndens arbetsutskott (FSN-AU) i februari 2021 som då tog beslut om vidare utredning som planeras redovisas till funktionsstödsnämnden i september 2021. Förvaltningens rapport överlämnades även till funktionsstödsnämnden som en upprättad skrivelse vid nämndens februarisammanträde (FSN-2020-2735).

Under våren 2021 ska samtliga verksamhetsavdelningar i förvaltningen genomföra granskning avseende skyddsåtgärder inom ramen för intern kontroll. Detta beskrivs närmare i *Internkontrollplan 2021*.³

³ FSN-2020-3056